

стандартів розрахований як середня зважена за рік) для аналізу наведено у табл. 1.

$$Y1 = -69442,14 + 349,44X1 + 185,50X2 - 26,89X3, R^2 = 0,981399138; \quad (1)$$

$$Y2 = -82874,49 + 421,02X1 + 275,51X2 - 198,69X3, R^2 = 0,93830291; \quad (2)$$

$$Y3 = -112351,78 + 875,33X1 + 439,09X2 - 318,06X3, R^2 = 0,990843787. \quad (3)$$

Отримані рівняння характеризуються високими показниками коефіцієнту множинної детермінації, тобто можуть застосовуватися для розвідувального аналізу.

Характеризуючи вплив розміру соціальних стандартів на доходи та видатки бюджету України, можна констатувати, що збільшення прожиткового мінімуму ($X1$) та мінімальної заробітної плати ($X2$) мають прямий вплив на результуючі показники. Проте, зростання доходів бюджету України при однакових обсягах зростання $X1$ та $X2$ відбувається у менших пропорціях, ніж зростання видатків (параметри рівняння 1 та рівняння 2 при $X1$ та $X2$), отже може призводити до поглиблення дефіциту бюджету України у поточному періоді.

Розмір мінімальної пенсії при цьому має зворотній вплив як на бюджетні доходи, так і на бюджетні

В результаті кореляційно-регресійного моделювання отримано наступні рівняння регресії:

видатки. Але скорочення бюджетних видатків (наприклад, внаслідок зменшення обсягу субсидій пенсіонерам) на одиницю збільшення розміру мінімальної пенсії виявляється значно вищим, ніж зменшення доходів, тобто можна передбачити, що збільшення мінімальної пенсії позитивно позначиться на стані бюджету України та потенційно уможливить скорочення дефіциту бюджету.

Вплив розміру наведених соціальних стандартів на обсяг ВВП України ($Y3$) виявляється позитивним, що підтверджує необхідність врегулювання соціальної політики у часи кризових явищ, воєнного стану зокрема. Особлива увага економістів має бути приділена механізмам, які дозволяють оптимізувати соціальні стандарти з огляду на максимізацію ВВП та мінімізацію дефіциту бюджету за певних обставин.

Список використаних джерел:

1. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/>

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Чайковський Я.І., к.е.н., доцент,

Західноукраїнський національний університет

За три роки загальна вартість кредитів фізичним особам зросла на 17006 млн грн, або на 58%. Протягом цього періоду спостерігалася тенденція

до зниження темпів зростання вартості цього сегмента. У 2020 році вартість сегменту зросла на 9538 млн грн або майже на 33%, у 2021 - на 7468 млн грн або на 19%. Це може означати насиченість ринку цими банківськими продуктами і перехід сегмента кредитного ринку в стадію зрілості,

коли кредитування буде здійснюватися на приблизно одному рівні із незначними змінами. [1, с. 59].

Це також може призвести до значних змін у структурі кредитного портфеля фінансової установи, що підтверджується аналізом даних табл. 1 [1, с. 59].

Таблиця 1

Дослідження структури кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» за період 2019-2021 років, у відсотках [2]

Показники	2019	2020	Відмінність	2021	Відмінність
Корпоративні позики	7.8	8.3	0.5	9,2	0.9
Позики, видані домашнім господарствам	84.0	82.9	-1.1	81,3	-1.6
Позики, видані підприємствам малого і середнього бізнесу	8.2	8.8	0.6	9,5	0.7
Загальна кількість кредитів (крім резервів і позик, виданих особам, пов'язаних із колишніми власниками)	100.0	100.0	0.0	100.0	0.0

З табл. 1 видно, що протягом трьох років частка кредитів, наданих фізичним особам, зменшилася з 84,0% до 81,3%, що становить зменшення на 2,7% [1, с. 60].

У поточний момент асортимент кредитних продуктів для фізичних осіб включає дев'ять видів позик [1, с. 60; 2]:

- Універсальна кредитна карта Visa & MasterCard.
- Послуга розбиття платежу на частини.
- Миттєва програма розстрочки.

- Кредит на миттєві потреби.
- Фінансова послуга лізингу для придбання автомобіля в розстрочку.
- Позика на житло.
- Іпотечне кредитування за вигідною ставкою 10%.
- Позика, забезпечена депозитом.
- Позика, забезпечена заставою нерухомості.

Таблиця 2 відображає розподіл кредитного портфеля АТ КБ "ПриватБанк" серед фізичних осіб за різними кредитними продуктами [1, с. 60].

Таблиця 2

Динаміка структури кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» для фізичних осіб протягом 2019-2021 років, в мільйонах гривень [2]

Показники	2019	2020	Відмінність		2021	Відмінність	
			Млн. грн.	%		Млн. грн.	%
Кредитні платіжні картки	23717	32431	8714	36,7	38822	6391	19,7
Позика на житло	2075	1619	-456	-22,0	2297	678	41,9
Кредити фізичним особам	3092	3908	816	26,4	3892	-16	-0,4
Автокредити	6	2	-4	-66,7	1	-1	-50,0
Інші позики	39	45	6	15,4	37	-8	-17,8
Лізинг	181	643	462	255,2	1067	424	65,9
Разом	29110	38648	9538	32,8	46116	7468	19,3

Дані в таблиці 2 показують, що збільшення вартості сегменту «фізичні особи» в кредитному портфелі банку відбулося за рахунок зростання обсягів кредитних операцій, проведених за допомогою кредитних карток, зокрема «Універсальної» платіжної картки. Протягом трьох років вартість кредитних операцій за цим видом кредитного інструменту зросла з 23,717 млн грн до 38,822 млн грн, що становить збільшення на 15,105 млн грн або майже 64%. Це спричинило зростання загальної вартості кредитів, наданих фізичним особам, на 89% (15,105 млн грн із загальної суми зростання в 17,006 млн грн по всьому сегменту) [1, с. 60].

Протягом 2019-2021 років структура продуктів у цьому сегменті майже не змінювалася. Карткові продукти займають найбільшу частку - у середньому 83%, споживчі кредити складають приблизно 9,0 %, а іпотечні кредити - близько 5%. Останнім часом спостерігається зростання відсотка фінансового лізингу - за три роки він збільшився з 0,6 % до 2,0 %. Решта 1% припадає на інші кредитні продукти, зокрема, кредити на автомобілі.

Карткові продукти є популярними серед населення завдяки своїй простоті та доступності. Споживчі кредити також є популярними через низькі доходи українців, які не завжди можуть власними коштами придбати дорогі товари, такі як побутова техніка та меблі. Нестабільність національної валюти та інфляційні процеси ускладнюють процес збереження коштів для цільових покупок. Кредити дозволяють придбати ці товари за сталою ціною або відразу, сплачуючи їх вартість поступово. Український досвід показує, що через нестабільність валютного курсу іноді вигідніше придбати необхідні товари в кредит, ніж відкладати їхню покупку за власні кошти.

Щодо корпоративного сектору, в кредитному портфелі банку він розділяється на два сегменти – підприємства малого і середнього бізнесу та корпоративний бізнес (юридичні особи). Згідно зі стратегією розвитку банку, що була проаналізована вище, пріоритет у кредитній діяльності надається сегменту МСБ. Це підтверджується постійним зростанням вартості цього сегменту в кредитному портфелі

банку, який збільшився з 2838 млн. грн. до 5392 млн. грн. за роки, що пройшли, або загалом на 2554 млн. грн., що практично вдвічі [1, с. 61].

Не дивлячись на надання пріоритету малому та середньому бізнесу, їх питома вага майже не відрізняється від частки сегменту інших юридичних осіб, що становить приблизно 9,5% кожен у 2021 році (див. таблиця 1). Динаміка зростання вартості кредитів інших юридичних осіб практично однакова: за три роки вартість зросла на 2515 млн грн або на 93% (з 2699 млн грн до 5214 млн грн). Таким чином, згідно зі стратегією розвитку банку, ці сегменти сьогодні є більш перспективними, оскільки економіка країни може розвиватися лише за активного розвитку МСБ, які потребують певних фінансових ресурсів. Проте ці ресурси в основному дефіцитні, спричиняючи дефіцит у цьому сегменті бізнесу. Великі комерційні банки України обережно кредитують цей сегмент, оскільки він найбільш вразливий до негативних

зовнішніх факторів, а поточна економічна та політична ситуація в державі характеризується нестабільністю і військовою агресією.

У зв'язку з погіршенням економічної ситуації та військовою агресією, економічна і політична нестабільність стала суттєвим викликом для АТ КБ «ПриватБанк». Аналіз показав значний зріст прострочених кредитів та збільшення кредитного ризику протягом останніх трьох років. Для зменшення цих ризиків банк вживає різноманітних стратегій, таких як обмеження кредитування корпоративних клієнтів, валютне кредитування, надання кредитів значного розміру, посилення вимог до забезпечення кредитів та впровадження інших заходів [3].

Менеджменту АТ КБ «ПриватБанк» варто розглянути перегляд структури кредитного портфеля для забезпечення вчасного погашення позик та підвищення ефективності кредитних операцій банківської установи.

Список використаних джерел:

1. Zharikova O.B., Verbovenko I. Formation of a quality credit portfolio of ukrainian banks: state and structure of the credit portfolio of Privatbank jsc by different sectors of the economy. *Economics and business management*. 2022. Vol. 13, №4. P. 54-70. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/bioeconomy/article/view/16816/pdf>. (дата звернення: 25.03.2024).
2. Офіційний сайт АТ КБ «ПриватБанк». URL: <https://privatbank.ua/>. (дата звернення: 26.03.2024).
3. Зінченко О. А., Бондаренко Л. А. Приватбанк на кредитному ринку України. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7248>. (дата звернення: 27.03.2024).